

Joaquim Bau: de la plaça a la història

Josep Bayarri Raga,
periodista

Diuen que a la tercera va la vençuda. Així ha estat. La primera vegada que es va demanar treure el nom de Bau de la plaça de l'estadi fou el febrer de 1981 a petició del cap del PSUC, Josep Ma. Castells; van perdre pels vots del CD (el PP d'aleshores), de Convergència i d'UCD. El 2008 fou una petició per iniciativa ciutadana encapçalada pel Casal Panxampla, avalada per dues mil signatures; també fou desestimada.

Hi ha, però, altres personatges de dubtosa trajectòria que continuen presents al nomenclàtor tortosí. El més singular és el general Cabrera, cabdill dels carlistes a la guerra de 1834-1840. A banda dels seus mèrits com a guerriller, Cabrera era un home sanguinari i violent, que quan entrava a un poble matava a tots els personatges liberals. Era una guerra molt cruel com ho demostra que en

El plenari de l'Ajuntament de Tortosa va decidir castigar la memòria de Joaquín Bau Nolla, mort el 1973, per la seua col·laboració amb el règim del general Franco i abans la dictadura de Primo de Rivera. S'ha tret el seu nom de la plaça de l'estadi i s'han anul·lat els nomenaments de fill predilecte i la medalla d'or de la ciutat.

No es podrà explicar la història de Tortosa del segle xx sense el nom de Bau, que gaudi d'un notable suport popular, especialment entre la pagesia.

patx de president del Consell d'Estat; em va atendre amb cortesia i em preguntà de quina família era i a què em dedicava. Em van dir que és el que feia amb tots els tortosins que el visitaven. En saber la meua relació amb les obres digué que el seu somni era poder veure acabada la catedral amb la construcció de les torres o una cornisa de remat que dignifiqués la façana. Val a dir que en aquells moments això no era cap disbarat considerant que s'estaven construint de nova planta les catedrals de Madrid i la nova de Vitoria i acabant les façanes d'altres temples. En tornar a Tortosa, vaig visitar l'alcalde Tallada per explicar-li. Tallada feu veure que m'escoltava, però vaig comprendre que l'assumpte no l'interessava.

Bau va morir a Madrid el 20 de maig de 1973. El cotxe fúnebre arribà a la plaça de l'ajuntament, plena de gent, a les dos de la matinada i el cos fou vetllat tota la nit a la sala de plens per molts de tortosins espontanis.

Fou diputat a les Corts de la República, elegit democràticament el 1932 i el 1936 al capdavant de les candidatures de dretes a la província de Tarragona

revenge es va afusellar la mare del mateix Cabrera. Un altre: Teodoro González, amb un carrer i el parc municipal, fou un cacic autoritari i exaltat, que defensava els interessos de la dreta més reaccionària de final del segle xx. El seu oportunisme i anticaltanisme eren tals que, tot i haver arribat a diputat a la candidatura de Prat de la Riba, es manifestà en contra del catecisme en català i el 1899 qualifica de "traïdores a la pàtria" els defensors del regionalisme. Els partidaris de González al·legaven que va ser un bon alcalde i, com a diputat, defensa els interessos de Tortosa. El mateix que es va dir de Bau, al qual l'opinió popular el considerà un bon alcalde i després treballà per fer realitat els grans projectes pendents a principi dels setanta, quan gaudí de major poder.

Amb plaça o sense, Joaquín Bau passarà a la història per haver estat el líder de la dreta tortosina en confrontació amb Marcelino Domingo, que ho era de l'esquerra. M'ha cridat l'atenció que a cap de les referències biogràfiques que s'han fet aquests

dies no es parla del fet, crec que important, que fou diputat a les Corts de la República, elegit democràticament el 1932 i el 1936 al capdavant de les candidatures de dretes a la província de Tarragona, com Domingo encapçalava les d'esquerreres. Tampoc es diu que, com a diputat, Bau va votar contra l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

Em permetran un record personal. A principi de 1972 jo era president del Col·legi d'Aparelladors. Acabaven de començar les dues obres civils més importants mai fetes a Tortosa: el Parador i la Residència Sanitària. Aleshores hi havia una disposició que obligava que l'aparellador residís a la zona on es feia l'obra. La Junta va encarregar-me que anés a Madrid per demanar que es complís la normativa i es contractessin tècnics d'aquí. Bau em va gestionar ser rebut als ministeris de Turisme i de Treball, per cert, que les gestions foren inútils, "vaya tranquilo a Tortosa que esto lo vamos a arreglar". Després, res de res.

Vaig visitar Joaquín Bau al seu des-